

ismertebb alkotása az egykor Herrenberg templomát ékesítő különleges atmoszférájú szárnyas oltár, amely ma a stuttgarti múzeumban látható. A festő sorsát König Róbert már felidézte egy 30 számozott példányban megjelent, 12 eredeti grafikát tartalmazó mappájában. (*Von Stuttgart bis Herrenberg, von Jörg Ratgeb bis Stuttgart*, 2004.) E lapokon is megjelennek a König Róberttől elválaszthatatlan lovas motívumok, hiszen Ratgeb kivégzésének az eszközei is lovak voltak. Bekötött szemű lovak tépik négyfelé a festőt, azt is jelezve, hogy ők is áldozatok, a hatalom öntudatlan eszközei. Budapesti kiállításán, nagyobb méretű fametszetein is felidézte a festő életének mozzanatait. A VUDAK elnökének, Schuth János úrnak a megnyitó beszéde előtt hangzott el – német és magyar nyelven, Mécs Károly és Papp János színművészek előadásában – *Johan Michaelis* e metszetek ihlette költeménye, amit örömmel adunk közre.

Ha elkésve is, őszinte szívvel gratulálunk egyesületünk elnökének kiállításaihoz (összel a pécsi Lenau-házban is bemutatták műveit), és a grafika, a kisgrafika barátai, egyesületünk tagjai nevében további eredményes munkát, alkotókedvet kívánunk neki, mindnyájunk örömére.

Arató Antal

Johan Michaelis verse

Jerg Ratgeb festő emlékére (1480 körül – 1526):

*A gonosz
nem csak
bitófa ágán lóg
Közöttünk házal
nap mint nap
Követei
hegyes szarvú szörnyecskék
minden ajtón bezörögetnek
Néha békésen
püspökök áldást osztó keze
mögé rejtőznek
máskor megsebzett vadkan dühébe
Az Ember
ingtag
Ha lelke megtörik
és testét felnégyelik
tort ülnek
a pokol démonai
Kétkedőket
kereszték árnyékában is
az ördög kísért*

König Róbert linómetszete, X3 (2003), 350×500 mm

HÍREK

SZÁSZ MARA KÖSZÖNTÉSE

Ki hinné? Idei első számunkban ő készített interjút a 80 esztendőös titkárunkkal, Palásthy Lajossal, s íme, most őt köszönhetjük szintén nyolcvanadik születésnapján.

Nyugdíjba vonulásáig ének- és zenetanár volt (de magyar irodalmat is tanított). A Hernád utcai iskolában az általa szervezett kórusral a Zeneakadémián is fellépett. (Ha olykor baráti összejöveleinken dalra fakadtunk, gyakran elnémultunk, hogy csak az ő gyönyörű szoprán hangját élvezhessük.) 1970 óta tagja egyesületünknek, a részére készült nagy számú ex libris, alkalmi lap összefügg hivatásával: legtöbbször zenei, irodalmi motívumok jelennek meg azokon. Szinte minden kortárs művésztől rendelt lapokat, közülük csak az eltávozottakat, többek között Fery Antalt, Stettner Bélát, Perei Zoltánt

Moskál Tibor fametszete, X2/3 (1979), 80×75

említjük meg. Mosolygós, jó kedélyű személyiségéből is sugárzik, hogy nála a gyűjtés nem a mit adok-kapok viszonyt jelenti. Nem mérlegeli, hogy magas színvonalú lapjaiért mit kap viszonzásul, számára a csere a partnernek való örömszerzést jelenti. Nagyvonalúan segíti a kezdő gyűjtőket, nem véletlen, hogy egyesületünkben ezért is olyan közkedvelt. (Férje, Szász Sándor is körülökből tett szert újabb barátokra, s mint az ÁTI Közraktározási Vállalat vezérigazgatója, több éven át támogatta lapunk megjelenését.) Azt, hogy milyen szeretettel foglalkozik a kisgrafikával, jelzi a – többnyire *Megkérdeztük: mi a véleménye a kisgrafikáról?* címmel közreadott – Baranyi Ferencsel, Kass Jánossal, Raszler Károllyal, Reich Károllyal és másokkal készített, ma már forrásértékű interjú sorozata.

Ha az utóbbi időben betegsége miatt nem is tud részt venni rendezvényeinken, lélekben mindig közöttünk van, s mi is vele vagyunk. Egyesületünk, barátai nevében kívánunk neki jó és jobb egészséget.

Arató Antal

VINCZE LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA AZ UNIÓ GALÉRIÁBAN

Mitológia címmel a reprezentatív (két szintes) fővárosi galériában mutatták be Vincze László festményeit és grafikáit. A tárlatot Lovas Gábor költő és szerkesztő nyitotta meg. Méltatása kiválóan idézte fel a művész ex libriseinek világát, kifejezőmódját is: „A nők, a lovak, az irónia körülvesz, ha engedsz a csábításnak és belépsz Vincze László világába. Csodákat láthatsz, színek és a formák egyensúlyát, mindent uralkodó harmóniát. Nem zsonglörködik mesterségbeli tudásával, csak szereti a sokféleséget. A harmóniája belülről fakad.” Megnyitójában Lovas Gábor felidézte a művész életútját, s ennek során szólt kisgrafikai és tipográfiai munkásságáról, kiállításairól, díjairól, a Bálványosfűdön szervezett – *Incitato* elnevezésű – nemzetközi alkotótáborokban (ezeknek újabban ő a vezetője) végzett munkásságáról is. (A.A.)

ÚJABB GYÁSZJA VAN
A SZEGEDI KISGRAFIKA BARÁTOKNAK

2012. április elsején Padala Pálné született Nádor Emília Ilona visszaadta lelkét Teremtőjének.

Mindannyiunk Pipije 1925-ben született Szegeden. Családjá az első világháború után települt át Szabadkáról. Édesapja hivatalnok, édesanyja gyermekei nevelésének, családjának szentelte életét. Az elemi iskola elvégzése után a Miasszonyunk Szegény Iskolanővéreknél tanítói képesítést, majd a Szegedi Tudományegyetem bölcsészszakán angol nyelvtörténet szakot végzett. Emlékei között őrizte Bálint Sándor, néprajztudós előadásait, Klement Antal magyar szótan, Lutter Tibor a középkori angol költészeti kurzusait. Később pénzügyi és számviteli területen szerzett diplomát.

Kopasz Márta
linómetszete, X3

Nagy László Lázár fametszete, X2, Op. 501, 100×63

A Kállai Éva Leány Tanítóotthon igazgatója, a József Attila Tudományegyetem Rektori Hivatal, a MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának gazdasági vezetője volt.

Széles érdeklődésű volt. Vonzódása a művészetek iránt családi neveltetéséből adódott. Életét áthatotta az irodalom, a zene, a képzőművészet szeretete. Részt vett az egyetemi Mária Kongregáció túrán, szívesen zongorázott, irodalmi próbálkozásaiiban verseit és novelláit országos pályázatokon elismerésben részesítették. Rajzkészségét a Szőke Győző festőművész vezette Vasutas Képzőművészeti Körben fejlesztette. Festményei, grafikai kiállításokon is bemutatásra kerültek.

Kopasz Márta festő és grafikus művésznő az egyetemen tanára volt, majd élvezhette barátságát. A Kisgrafika Barátok Körének a hetvenes évektől tagja. Szívesen jött összejöveteleinkre. Mosolygós arca vidámságot hozott közénk.

A szegedi rendezésű KBK találkozókon aktívan, nagy szeretettel és kedvességgel vett részt 1988-ban, 2005-ben. Sajnos 2011-ben személyesen már nem tudott eljönni. Nevére készült ex librisei tablón képviselték.

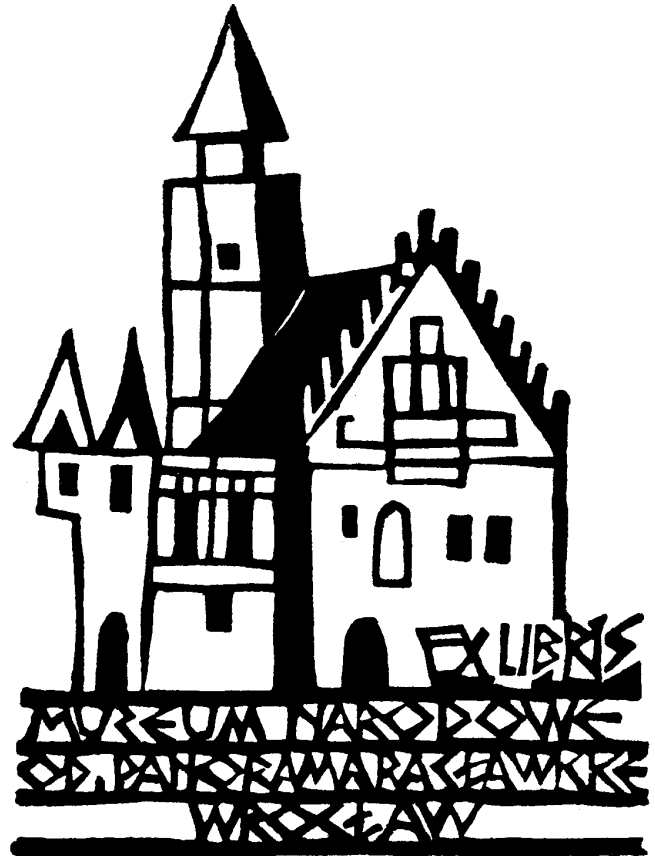
Derűt sugárzott, ha meglátogattam. Otthonának falait neves művészek alkotásai mellett általa készített akvarell, kréta és szénrajz díszítette.

Házasságában László nevű fia született, ki a tanári hivatást választotta, feleségével és leányaikkal boldog családi életet biztosítottak. Amint lehetőség lett rá megvették a Pipi otthona melletti lakást és nyugalommal, szeretettel vették körül.

Családtagjai, rokonai, ismerősei 2012. április 26-án a Jezsuita templomban az esti szentmisén, 28-án a Belvárosi temetőben vesznek végső búcsút.

Fájó szívvel búcsúzom. Pipi hiányzol, emléked megőrizük, nyugodj békében!

Rác Mária

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 84 (2009), 115×90

KITEKINTÉS

ÚJABBAN MEGJELENT EX LIBRIS
TÉMÁJÚ CIKKEK, TANULMÁNYOK

A XIX. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál alkalmából a Novum pro Kiadó által megjelentetett antológiák közül egy magyar, ill. egy nemzetközi antológiában is szerepeltek ex libris témájú írások:

V. Tóth Kornélia: *Miről vallanak az ex librisek?* (= *Életgyümölcsök 2011*. Novum pro Antológia, Novum Publishing Kft. 2011., 421-426. p.)

V. Tóth Kornélia: *Ex librisek határok nélkül / Die Buchzeichen ohne Grenzen* (= *Novum scripture*, Hrsg. Wolfgang Bader, Novum pro Kiadó, 2011., 229-235. p.)

A közelmúltban jelent meg az Országos Széchényi Könyvtár és a Gondolat Kiadó együttműködésével a 2011-es tudományos ülészak előadásait bemutató kötet, köztük V. Tóth Kornélia: *Az ex librisek interpretációjának új irányai, ex libris és hungarikakutatás* c. tanulmánya (= *Szöveg-émlék-kép, Bibliotheca Nationalis Hungariae*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2011. 296-313. p.).

Az exlibrisológia témájában elmélyülni vágyók figyelmébe ajánljuk ezeket az írásokat.

LAPSZEMLE

Obvestila 45. A Szlovén Exlibris Társaság 2012-ben ünnepli fennállása 45. évfordulóját.

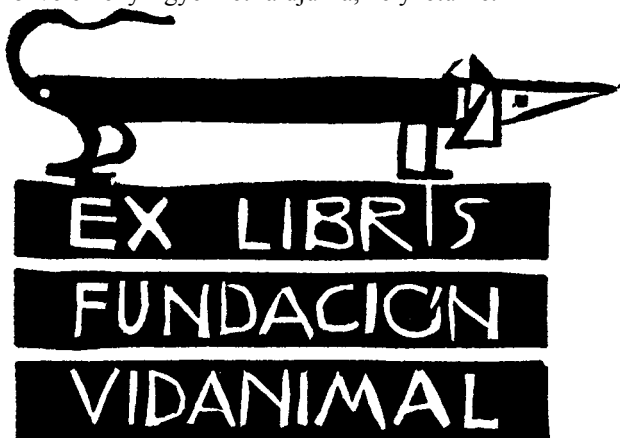
A tavaszi programok között szerepel egy látogatás a ljubljani gyógyszerészeti múzeumban, ahol értékes régi könyveket őriznek. Szerveznek egy beszélgetést Lucijan Bratus festő-és grafikusművésszel a betűírásról.

Exlibris Wereld 2012. 1. szám. Egy cikk Frans von Bayros (Zágráb 1866 – Bécs 1924) egyik grafikáját ismerteti, melyet Arnold Böcklin: *Nereidák játéka* c. festménye ihletett. Johan Jacobs (1881-1955) grafikáit mutatja be egy másik cikk. Végül Homéros, Odysseus, és a szirének témakörű grafikákat veszi számba a lap, folytatását ígérve.

Néző•Pont 2012 február. A folyóirat hosszú cikket szentel a „bódvalenkei projektnek”, amelynek során egy kis falu cigány lakói freskókkal díszítik házaikat, így próbálják felhívni a közvélemény figyelmét falujukra, helyzetükre.

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 31 (2009), 58×80

Ürmös Péter linómetszete, X3 (2011), 120×87

Egy cikk Józsa Judit Párizsban élő grafikusművészt mutatja be.

Hosszabb írás foglalkozik a Barabás Miklós Céh által rendezett nemzetközi exlibris kiállítással, amelyre 24 országból 115 művész küldte el alkotásait. A zsűri 185 exlibrist tartott alkalmasnak a kiállításra abból az anyagból, amit a Palásthy Lajos vezetett KBK, a finn Ex Libris Aboensis, Ovidiu Petca és Takács Gábor gyűjtött össze. Szerepelnek a lapban a pályázatra beküldött anyagok, a Palásthy gyűjtemény lapjai, az Ovidiu Petca és Takács Gábor gyűjtéséből származó lapok.

Megemlítik, hogy a Petca által alapított román exlibris társaság tagjainak a zöme csatlakozott a budapesti KBK-hoz, de Petca reméli: van jövője a romániai exlibris művészetnek és gyűjtésnek is.

Nippon Exlibris Association 2012, január 1, 156. szám. A japán lap bemutat egy 46 éves művésznőt, Junko Naganót, aki először egy tervező irodában dolgozott, majd rézmetszést tanult Katsuro Yoshidától és Koichi Kiyonótól. 1998 óta állítja ki műveit, számos díjat nyert.

„Nincs számomra nagyobb öröm, mint amikor a tüvel az első vonalat karcolom a rézlemeze” – állítja.

Murray Rosen arról mesél, hogyan kezdett japán exlibriseket gyűjteni. Egy tokiói látogatása során megismerkedett művészekkel és gyűjtőkkel, felfedezte, hogy mennyivel jobb a személyek közötti lebonyolódó csere a postainál... A felek ilyenkor nem csak tárgyat, de szívet is cserélnek – mondja.

A 2012-es finnországi FISAE kongresszuson lesz majd egy japán fametszetekkel foglalkozó kiállítás, amelyre a NEA (Nippon Exlibris Association) 200 fametszetet küld. Jelen lesz